

GULDSMEDESTEMPLER.

En uundværlig Haandbog for alle Samlere og Kendere af gammelt Sølvtoj er den tyske Professor *Marc Rosenbergs* Bog om Guldsmedestempler (*Der Goldschmiede Merkzeichen*), udkommen i Frankfurt am Main 1890. Ganske vist var der forskellige Forhold ved Bogen, der noget formindskede dens Brugbarhed for os danske. Af dens 2600 Stempler var de 1734 tyske, medens Evropas øvrige Lande maatte nøjes med de resterende (paa Danmarks Lod faldt 47); og selv disse 2600 Stempler udgør jo kun en ringe Brøkdel af de eksisterende Guldsmedestempler. Udsigterne til at kunne bestemme et forhaandenværende Stempel efter Haandbogen var saaledes ikke de bedste; men for Danmarks Vedkommende laa der dog en meget vægtig Undskyldning for Bogens Mangelfuldhed deri, at Stoffet saa godt som ikke var bearbejdet fra hjemlig Side. Noget lignende gjaldt for vore to nordlige Nabolande, Norge og Sverige. Disse Mangler er imidlertid senere i nogen Grad bleven afhjulpne, i Danmark bl. a. ved Museumsdirektør *Bernhard Olsens* grundige og grundlæggende Bog »De kjøbenhavnske Guldsmedes Mærker fra Tiden før Aar 1800«, som udkom 1892, i Norge ved *Kristiania Kunstindustrimuseums Katalog* over Udstillingen af gammel Guldsmedekunst (1909), i Sverige ved forskellige Afhandlinger af *Gustav Upmark*, *Carl Lagerberg* m. fl. Det var derfor med visse Forventninger, at man tog den for et Par Aar siden (1911) udkomne anden forøgede Udgave af Marc Rosenbergs Bog i Haanden — Forventninger, hvortil Bogens meget øgede Størrelse (den indeholder ikke mindre end 6009 Stempler) paa Forhaand skulde synes at berettige. Man bliver dog straks kendelig skuffet, naar man opdager, at Bogens Tilvækst af Stempler ikke er kommet Danmark til gode: det repræsenteres af 51 (altsaa kun fire nye) Stempler. Men, hvad værre er: der er slet ingen Tegn til, at det nævnte Hovedværk af Direktør Bernh. Olsen har været benyttet af Udgiveren; det er de samme Stempler, som uforandret gaar igen fra første Udgave. Derimod har han benyttet en anden dansk Kilde, nemlig en Samling Lystryk med Sølvtojsaffbildninger, som den afdøde Samler Murermeister Frohne havde ladet gøre; men det var Synd at sige, at han har været heldig dermed. Forrest i Afsnittet om Byen Danzig opdager man nemlig til sin Forbavselse tre Bomærkestempler fra Dansk Rennassancesølvtoj »nach Frohne«, og Nøglen til Forstaaelsen heraf maa søges i Frohnes Underskrift under vedkommende Sølvgenstande: *Dansk*, der af Prof. Marc Rosenberg

er bleven opfattet som enstydig med *Danziger!* Efter dette føler man sin Tillid til den berømte tyske Grundighed en Smule roket, og bestyrkes ikke yderligere i den, naar man i Sveriges (iøvrigt meget øgede) Afdeling ved den skaanske By Christianstad finder tre forskellige Bymærker (som kun har et kronet C tilfælles), hvoraf kun det ene virkelig er Christianstads (med Chr. 4.s Navnetræk), medens de andre er Christianias og Gøteborgs! For ikke at være uretfærdig mod Forfatteren skal jeg straks tilføje, at der sikkert ikke er Udsigt til, at man vilde gøre mange lignende Opdagelser i Værkets Hovedafsnit om de tyske Stempler; men der er Grund til at fremhæve, at et Værk, der gør Fordring paa at være internationalt i sit Æmne, bør være bedre funderet for de enkelte Landes Vedkommende, og at tysk Videnskab bør være lidt varsommere, naar den udstrækker sine Studier over udenlandske Omraader, og ikke undlade at benytte de forhaandenværende Hjælpemidler til at fuldstændiggøre sin Viden, da Værkets Nytte udenfor Tysklands Grænser ellers let bliver temmelig illusorisk.

Jørgen Olrik.

DANSK BIBLIOTEKSFØRER.

Som et Tillæg til sin tidligere udgivne »Haandbog i Bibliotekskundskab« (hvoraf en ny forøget og illustreret Udgave er under Forberedelse), har Underbibliotekar Svend Dahl udsendt en »*Dansk Biblioteksfører*« (J. L. Lybeckers Forlag, Pris: 1,25; indb. 1,75), der kan anbefales til alle Historieforskere som et nyttigt Hjælpemiddel. Efter en kortfattet Indledning af Overbibliotekar H. O. Lange, hvori de forskellige Bogsamlingers Karakter søges bestemt, falder Bogen i to Afdelinger; en almindelig Del (med Vejledninger til Benyttelse af Biblioteker af Forfatteren og af Bibliotekar Th. Døssing), hvorom det maa siges, at den vel stærkt svarer til sin Hovedtitel ved at give noget for almindelige Oplysninger, og en speciel Del, der vistnok maa betegnes som Bogens værdifuldste. Den rummer en fortræffelig Oversigt over vore Bogsamlingers Bestanddele, Personale, Indretning, Udlaan, Kataloger og Oprindelse lige fra de tre største Biblioteker, det kongelige, Universitetets og Statsbiblioteket i Aarhus, til selv ganske smaa Samlinger af speciel Karakter i København og til Provinsens mange Folkebiblioteker. Tallet er, naar Sognebibliotekerne ikke medregnes, op imod 400. Men det synes ogsaa, som om intet er vraget, og der falder et ejendommeligt Lys over visse Meddelelser som t. Eks.: